

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1418 2, 19, 20, 22, 24, 25, 31, 33, 34, 34-1, 37, 38, 39, 40, 40-1, 40-2, 40-3, 40-4, 43, 45, 47, 48, 51, 52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 32-1 IR 40-2 STRAIPSNIAIS, 34-2 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR ĮSTATYMO TREČIOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAP NR. 20-1027(2) (TAIS NR. 20-5390(3)), LIETUVOS RESPUBLIKOS NEPILNAMEČIŲ APSAUGOS NUO NEIGIAMO VIEŠOSIOS INFORMACIJOS POVEIKIO ĮSTATYMO NR. IX-1067 2, 5, 6, 7, 8, 9,10 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAP NR. 20-1028(2) (TAIS NR. 20-5389(3) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 12, 79, 124, 136, 146, 477, 502 IR 548 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAP NR. 20-1029(2) (TAIS NR. 20-5388(3) PROJEKTŲ IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO, KURIUO ŠIUOS ĮSTATYMŲ PROJEKTUS SIŪLOMA PATEIKTI LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI, PROJEKTO (TAP NR. 20-1026(2) (TAIS NR. 20-5391(3)

Vilnius

Projekto rengėjas: Kultūros ministerija.

Projekto tikslas: patikslinti teisinį reguliavimą, susijusį su Europos Parlamento ir Tarybos Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva (toliau-Direktyva). Direktyva įsigaliojo 2018 m. gruodžio 18 d., jos nuostatos į nacionalinę teisę turi būti perkeltos **iki 2020 m. rugsėjo 19 d.**

Dalis Direktyvos nuostatų buvo perkeltos 2019 m. balandžio 26 d. Seimui priėmus Visuomenės informavimo įstatymo Nr. 1-1418 34¹ straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2088. Siekiant visiškai perkelti likusių Direktyvos straipsnių nuostatas, parengti Įstatymų projektai, kuriais keičiamos ar tikslinamos:

Projektu Nr.1-Visuomenės informavimo įstatymo nuostatos;

Projektu Nr.2-Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatos;

Projektu Nr.3-Administracinių nusižengimų kodekso straipsnių pakeitimo įstatymo nuostatos.

Dabartinė situacija:

Visuomenės informavimo įstatymas šiuo metu nereglamentuoja Direktyva koordinuojamos naujos srities - ***dalijimosi vaizdo medžiaga platformų*** - paslaugų, kurios *de facto* plačiai taikomos audiovizualinio turinio sklaidai. Taikant Visuomenės informavimo įstatymą, juo nesukuriamos veiksmingos priemonės nei kovai su dezinformacija, nei siekiant apsaugoti konkretų žmogų nuo įžeidimo, šmeižimo, jo garbės ir orumo pažeminimo. Šiuo metu kuriama viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinė sistema (VIRSYS), užtikrins galimybę vienoje vietoje (specialiai sukurtoje interneto svetainėje) viešai ir neatlygintinai gauti informaciją apie Lietuvos Respublikoje veikiančius viešosios informacijos rengėjus ir skleidėjus (juridinius asmenis). Tačiau 2018-05-25 įsigaliojus EP ir Tarybos reglamentui dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo iškilo būtinybė patikslinti tam tikrus į VIRSYS teikiamus duomenis.

Projekto esmė:

Projekto Nr. 1 patikslintomis nuostatomis įgyvendinant Direktyvos naują IXA skyrių „Dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugoms taikomos nuostatos“, būtų reguliuojama atskira paslaugų rūšis - ***dalijimosi vaizdo medžiaga platformų paslauga*** (kurios esmė yra teikti kitų subjektų turinį visuomenei, neprisiimant redakcinės atsakomybės), o šios paslaugos teikėjams nustatomas atskiras teisinis režimas.

- Projektu keičiamas įstatymas papildomas penkiomis naujomis sąvokomis 1) *dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslauga*, 2) *dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugos teikėjas*, 3) *naudotojo sukurtas vaizdo įrašas*, 4) *redakcinis sprendimas*, 5) *programa vaikams*.
- atskirtos ir pagal atskirų visuomenės interesų svarbą sugrupuotos neteisėtos saviraiškos formos;
- siekiant tinkamo neįgaliųjų informavimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliają situaciją, paskelbtą mobilizaciją, karo ar nepaprastąją padėtį, tikslinamos nuostatos dėl perspėjimo pranešimų skelbimo;

- projektas papildomas išimtimi, kad VIRSIS neteikiami duomenys apie dalyvius - fizinius asmenis tu viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų, kurių teisinė forma yra asociacija, religinė bendruomenė ar religinė bendrija, profesinė sąjunga ar jų susivienijimas;
- audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjams nustatoma pareiga informuoti Lietuvos radijo ir televizijos komisiją apie pokyčius, kurie gali paveikti jurisdikcijos nustatymą;
- įrašomas papildomas Direktyvoje audiovizualinėms žiniasklaidos paslaugoms nustatytas draudimas skleisti reklamą ir komercinius audiovizualinius pranešimus, kuriuose reklamuojamos elektroninės cigaretės ir (ar) jų pildyklės, taip pat rūkomieji žoliniai gaminiai);
- nustatomas draudimas teleparduotuves įterpti į vaikams skirtas programas; nustatomas draudimas vaistinių preparatų teleparduotuvėms, gydytojų skiriamo gydymo paslaugų teleparduotuvėms ir kt.

Projekto Nr.2 atitinkamais straipsniais tikslinamos Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatos:

- dėl draudžiamos skleisti informacijos, susijusios su nepilnamečio asmens duomenimis, pagal kuriuos galima nustatyti jo asmens tapatybę; išsprendžiama praktinio įstatymo taikymo problema, kai teisėsaugos institucijų ar pareigūnų iniciatyva ar prašymu ieškomas dingęs nepilnametis ir šiuo tikslu (taip pat ir per visuomenės informavimo priemonės) laikinai (ne ilgiau nei ieškomas nepilnametis surandamas) paskleidžiami ieškomo nepilnamečio atvaizdas ir (ar) būtini kiti jo asmens duomenys, siekiant jį surasti;
- tikslinamos techninės priemonės, kurios gali būti naudojamos viešai skleidžiant neigiamą poveikį nepilnamečiams darančią informaciją; išsprendžiama praktinio įstatymo taikymo problema, kai televizijos programose rodomi prieš tai kino teatruose parodyti ir pagal kino įstatymą atitinkamai indeksuoti filmai ir kt.

Projekto Nr.3 atitinkamais straipsniais tikslinamos Administracinių nusižengimų kodekso nuostatos:

- iš mažareikšmių administracinių nusižengimų sąrašo išbraukiama kodekso 79 str. 5 dalis, nes administracinė atsakomybė (sankcija) audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjams už neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo ir (ar) sklaidimo reikalavimų pažeidimus neturėtų būti švelnesnė nei kitose visuomenės informavimo srityse;
- tikslinama kodekso nuostata dėl numatyto pažeidimo sudėties, kai Visuomenės informavimo įstatyme numatyti duomenys apie viešosios informacijos rengėjus, skleidėjus, jų dalyvius ir veiklą privalės būti teikiami į Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinę sistemą; administracinė atsakomybė už nustatytų duomenų nepateikimą arba neteisingų duomenų pateikimą teisės aktų nustatyta tvarka nustatoma viešosios informacijos rengėjų arba skleidėjų vadovams arba kitiems atsakingiems asmenims ir kt.

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Derinimas:

- Atsižvelgiant į tai, kad dėl Teisės aktų projektų buvo pateikta virš 90 pastabų ir pasiūlymų, kuriuos pateikė 15 valstybės institucijų, 5 asociacijos, VŠĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, projektai buvo gražinti Rengėjams tobulinti.
- Pateiktos pastabos buvo apsvarstytos Kultūros ministro įsakymu sudarytoje tarpinstitucinėje darbo grupėje (darbo grupės vadovė – viceministrė R. Jaskėlevičienė).
- Nors projektai buvo patobulinti, taip pat ir pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2020-06-25 išvadoje Nr. NV-1762 pateiktas pastabas, išlieka aktualių, į kurias neatsižvelgta (teikiama derinimo pažyma).

Dalykinio vertinimo išvada:

- Teikiamą projektą siūlome svarstyti Vyriausybės posėdyje, prieš tai apsvarsčius Tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinus pagal Teisės grupės 2020-10-09 išvadoje Nr. NV-2754 pateiktas pastabas.

Socialinės politikos grupės patarėja

Nomeda Poderienė

Nomeda Poderienė, tel. 8 706 61 816, el. p. nomeda.poderiene@lr.lt